

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету міжнародних відносин

Третько В.В.

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична історія зарубіжних країн

Галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 052 - Політологія

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Мова навчання українська

Шифр дисципліни ОЗП 09

Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС

Статус Обов'язкова (Цикл загальної підготовки (ОЗП))

Факультет міжнародних відносин

Кафедра філософії і політології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма підсумкового контролю	
				Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студентів	Самостійна робота студентів			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні роботи						
Денна	1	1	3	34	17	-	17	-	56	-	-	-	+
Заочна	1	1	3	8	4	-	4	-	82	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Політологія».

Програма складена д-р психол.н., доц. О.А.Посвістак
Підпис автора Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

Схвалена на засіданні кафедри філософії і політології

Протокол від 3 вересня 2019 р. № 1 Зав. кафедри Н.К. Петрук
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету Третько В.В.
Підпис Ініціали, прізвище

Хмельницький 2019

ВСТУП

Дисципліна спрямована на вивчення студентами основних тенденцій та ключових проблем політичної історії, отримання навичок критичного ставлення до політичних подій та політичних лідерів. Дисципліна призначена для студентів спеціальності “Політологія” та розроблена на основі сучасної вітчизняної та зарубіжної літератури.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність реалізовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій та явищ; здатність до застосування ключових політологічних понять, теорій і методів задля аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; здатність виявляти особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічному, історичному та соціокультурному контекстах функціонування та взаємодії

програмні результати навчання: застосовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності для аналізу соціально-політичних, культурних, економічних подій та явищ; застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічний, історичний та соціокультурний контекст функціонування та взаємодії.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про основні закономірності розвитку політичного життя суспільства на різних історичних етапах та про місце і роль провідних демократичних країн світу у державотворчому та культурному поступі цивілізацій на основі вивчення основних форм і методів державотворення, різновидів і зміни політичного устрою.

Предмет дисципліни. Проблеми функціонування політичних систем суспільства на різних етапах їх розвитку, зокрема, особливості реалізації політичними силами своїх політичних інтересів, специфіка становлення правових демократичних держав в контексті демократичного розвитку людства, формування політичних, світоглядних цінностей, мотиви вчинків політичних лідерів, груп, спільнот в різні історичні періоди та в залежності від соціокультурного контексту.

Завдання дисципліни. Систематизувати знання студентів щодо політичних аспектів історії зарубіжних країн; виробити вміння критично ставитися до джерел; ознайомити із методологією вивчення політичних процесів і методикою професійної оцінки політичних подій; виявити історичні корені політичних проблем; показати на історичному досвіді закономірності, принципи і форми організації політичних систем; спонукати до інтелектуального осмислення і практичного застосування історико-теоретичної спадщини у зв'язку із майбутньою діяльністю

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *застосовувати* ідеї і досягнення минулого в сучасній політичній практиці; *робити аналіз та узагальнення* конкретно-історичного матеріалу, *давати оцінку* історичним подіям, явищам, постатям; *опрацьовувати* історичні джерела, монографічну літературу та наукові статті; *створювати* історичні реконструкції, використовуючи конкретно-історичний та аналітичний матеріал; *виділяти* причини та наслідки подій зазначених епох; *прослідковувати* логіку розвитку тієї чи іншої події; *давати оцінку* історичним подіям, постатям, явищам; *застосовувати* набуті знання, вміння та навички у практичній роботі.

3. СТРУКТУРА

		Ле
1. Вступ у навчальний курс «Політична історія зарубіжних країн».		
2. Політична історія держав Стародавнього Сходу.		
3. Особливості політичної історії Стародавньої Греції та Риму.		
4. Політична історія Європи та цивілізацій Сходу в період Середньовіччя.		
5. Зародження індустріальної цивілізації і формування цілісності світового розвитку (кінець XV - XVII ст.).		
6. Європейсько-Американська цивілізація та позаєвропейський світ у XVIII - середині XIX ст.		
7. Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст.		
8. Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку XX ст. Перша світова війна (1914 - 1918 рр.).		
9. Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.). Друга світова війна.		
10. Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки XX ст.).		
11. Світ наприкінці XX - на початку XXI ст.: нові тенденції розвитку.		2
Разом		16/

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість, год.
1	<p>Вступ у навчальний курс «Політична історія зарубіжних країн». Предмет курсу «Політична історія зарубіжних країн» і його завдання. Взаємозв'язок політичної історії зарубіжних країн з іншими гуманітарними дисциплінами. Історіографія курсу «Політична історія зарубіжних країн» Система джерел вивчення курсу «Політична історія зарубіжних країн». Роль і значення вивчення курсу «Політична історія зарубіжних країн» у системі підготовки висококваліфікованого політолога.</p> <p>Літ.: [1] с. 6-39; [2] с. 37-72; [3] с. 5-30; [4] с. 8-32.</p>	2
2	<p>Особливості політичної історії Стародавньої Греції та Риму. Перша європейська цивілізація у Європі. Специфіка антично полісного варіанту політичного розвитку. Особливості функціонування полісу основи державного устрою Стародавньої Греції. Антична демократія (архе). Політичний устрій Римської республіки. Криза політичної системи Римської республіки. Римська імперія. Причини падіння Римської імперії. Причини падіння Західної Римської імперії.</p> <p>Літ.: [2] с. 120-165; [3] с. 42-48; [4] с. 53-92.</p>	2
3	<p>Зародження індустріальної цивілізації і формування цілісності світового розвитку (кінець XV - XVII ст.). Початок формування індустріальної цивілізації та політичні наслідки цього процесу. Наслідки великих географічних відкриттів для світового політичного розвитку. Колоніальна політика європейських держав у XVI–XVIII ст. Військово-політична конфронтація між провідними європейськими країнами за панування на Американському континенті. Політичні наслідки еміграції європейського населення до інших континентів. Нідерландська революція XVI ст. Революційно-реформаційні процеси XVI ст. в Англії. Протекторат Кромвеля. Європейська колонізація Північної Америки. Східні цивілізації у період зародження індустріального суспільства.</p> <p>Літ.: [2] с. 166-203; [3] с. 69-98; [4] с. 93-148.</p>	2
4	<p>Європейсько-Американська цивілізація та позаєвропейський світ У XVIII - середині XIX ст. Політична експансія європейськими державами Америки. Зростання рівня політичної самосвідомості населення. Загострення протиріч між англійськими колоністами в Америці і колоніями. Континентальний конгрес 1775 році у Філадельфії. Військово-політична блокада Англією Америки 1776 р. Декларація незалежності США 4 липня 1776 р. Конституція США 1787 р. Білль про права 1789 р. Утвердження президентської політичної системи. Велика Французька буржуазна революція 1789-1794 рр. Поразка революції. Прихід до влади Наполеона Бонапарта у 1799 р. Політичні наслідки правління Наполеона Бонапарта для Франції і Європи. Падіння монархічного ладу у Франції після третьої революції 1871 р. Революції у провідних країнах Європи (1848–49 рр.). Громадянська війна у США 1861-65 рр. Революції у провідних країнах Європи (1848–49 рр.). Громадянська війна у США 1861-65 рр. Позаєвропейський світ.</p> <p>Літ.: [1], [2], [4], [5], [7].</p>	2

5	<p>Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст. Соціально-політичні наслідки буржуазних перетворень у 3х.Європі. Конституційний конфлікт у Пруссії. Політичний курс Бісмарка. Австро-пруссська, франко-пруссська війни. Північно Германський союз. Германські імперія. Конституція 1871 р. “Культуркампф”. Приєднання до П’ємонті цт.-італійських держав. Револуційний рух на Сицилії. Дж. Гарібальді. Створення Італійського королівства. Створення Австро-Угорської імперії. Загострення міжімперіалістичних суперечностей на поч. XX ст. Військово-політичні блоки. Причини першої світової війни. Назрівання революційної ситуації в Європі. Лютнева революція в Росії. Жовтнева (1917 р.) революція в Росії та її вплив на політичні процеси в світі. Буржуазно-демократична революція в Австро-Угорщині. Крах імперії Габсбургів. Піднесення міжнародного робітничого руху в капіталістичних країнах.</p> <p>Літ.: [1] с. 91-99; [2] с. 223-245; [3] с. 123-148; [4] с. 220-244.</p>	2
6	<p>Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.). Переддень війни: стратегічні плани супротивних сторін Початок Першої світової війни. Бойові дії на фронтах 1914 р. Воєнні дії 1915-1916 рр. Ставлення до війни народів воюючих країн. Еволюція громадської позиції. Кампанії 1917-1918 рр. Вступ у війну США та вихід з неї Росії. Підсумки Першої світової війни.</p> <p>Літ.: [1], [2], [3], [5], [9].</p>	2
7	<p>Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.). Друга світова війна. Геополітичні зміни у світі після Першої світової війни. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Ліга Націй. III Комуністичний інтернаціонал. Міжнародний соціал-демократичний рух. Перша хвиля фашистського руху в Італії та Німеччині. Світова економічна криза 1929–33 рр. та її вплив на кризу політичних інститутів європейської демократії. “Новий курс” Ф. Рузвельта. Прихід нацистів до влади в Німеччині. Нацистський тоталітаризм. Сталінський тоталітаризм. Назрівання Другої світової війни. Радянсько-німецький договір про кордони і дружбу 28.09.1939 р. та розподіл сфер впливу. Початок Другої світової війни. Причини і характер Др. світової війни. Нацистська та радянська агресія в перший період Др. світової війни. Створення англо-американського блоку. Потрійний пакт Німеччини, Італії та Японії від 27.10.1940 р. Приєднання Фінляндії, Угорщини, Словаччини, Румунії та Болгарії до Потрійного пакту. Пакт про нейтралітет між СРСР та Японією. Радяно-німецька війна. Політичні підсумки Другої світової війни.</p> <p>Літ.: [1] с. 130-158; [2] с. 246-281; [3] с. 149-170; [4] с. 246-324.</p>	2
8	<p>Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки XX ст.) Поляризація суспільно-політичних систем у післявоєнному світі. Початок "холодної війни". Модернізація державно-політичних систем країн Заходу в другій половині XX століття. Світова система соціалізму в другій половині 40-х - наприкінці 80-х рр. Країни "третього світу" в постколоніальну добу. Від відбудови до науково-технічної революції: стратегія економічного розвитку. Соціально-економічні наслідки НТР. Економічні перетворення і реформи на шляху до постіндустріальних суспільств.</p>	2
9	<p>Світ наприкінці XX - на початку XXI ст.: нові тенденції розвитку.</p>	2*

	Останні роки біполярного світу. Крах системи соціалізму. Глобалізація та її вплив на соціально-політичний та етнодержавний розвиток світу. Тенденції світового економічного розвитку. Інформатизація суспільства - визначальний чинник сучасного стану розвитку людства. Літ.: [1], [2], [3], [5], [6], [8], [9].	
Разом		16/18*

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість, год.
1	Вступ у навчальний курс «Політична історія зарубіжних країн». Предмет курсу «Політична історія зарубіжних країн» і його завдання. Взаємозв'язок політичної історії зарубіжних країн з іншими гуманітарними дисциплінами. Історіографія курсу «Політична історія зарубіжних країн» Система джерел вивчення курсу «Політична історія зарубіжних країн». Роль і значення вивчення курсу «Політична історія зарубіжних країн» у системі підготовки висококваліфікованого політолога. Літ.: [1] с. 6-39; [2] с. 37-72; [3] с. 5-30; [4] с. 8-32.	2
2	Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст. Соціально-політичні наслідки буржуазних перетворень у 3х.Європі. Конституційний конфлікт у Пруссії. Політичний курс Бісмарка. Австро-пруська, франко-пруська війни. Північно Германський союз. Германські імперія. Конституція 1871 р. “Культуркампф”. Приєднання до П'ємонту цт.-італійських держав. Револьюційний рух на Сицилії. Дж. Гарібальді. Створення Італійського королівства. Створення Австро-Угорської імперії. Загострення міжімперіалістичних суперечностей на поч. XX ст. Військово-політичні блоки. Літ.: [1] с. 91-99; [2] с. 223-245; [3] с. 123-148; [4] с. 220-244.	2
Разом		4

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість, год.
1	Політична історія держав Стародавнього Сходу. Загальні особливості політичної історії держав Стародавнього Сходу. Роль теократизму та деспотизму в політичній історії держав Стародавнього Сходу. Основні форми державного правління. Характер та особливості давньосхідного суспільства та держави. Спільне та особливе політичного розвитку народів Стародавнього Сходу. Літ.: [2] с. 73-118; [3] с. 31-40; [4] с. 33-52.	2
2	Політична історія Європи та цивілізацій Сходу в період Середньовіччя. Загальна характеристика західноєвропейського Середньовіччя. Особливості	2

	<p>політичного устрою держав Середньовіччя. Теократизм. Парламентаризм. Абсолютистські монархії. Специфіка політичного розвитку Візантії. Особливості розвитку країн Азії. Специфіка феодалізму на Сході. Виникнення ісламу та його вплив на розвиток світової політичної історії. Утворення Арабського халіфату. Соціально-політична роль мусульманського права (шаріату). Утворення Османської імперії. Протистояння та взаємодія християнського Заходу и ісламського Сходу.</p> <p>Літ.: [3] с. 49-68; [4] с. 540-566.</p>	
3	<p>Зародження індустріальної цивілізації і формування цілісності світового розвитку (кінець XV - XVII ст.). Початок формування індустріальної цивілізації та політичні наслідки цього процесу. Наслідки великих географічних відкриттів для світового політичного розвитку. Колоніальна політика європейських держав у XVI–XVIII ст. Військово-політична конфронтація між провідними європейськими країнами за панування на Американському континенті. Політичні наслідки еміграції європейського населення до інших континентів. Нідерландська революція XVI ст. Революційно-реформаційні процеси XVI ст. в Англії. Протекторат Кромвеля. Європейська колонізація Північної Америки. Східні цивілізації у період зародження індустріального суспільства.</p> <p>Літ.: [2] с. 166-203; [3] с. 69-98; [4] с. 93-148.</p>	2
4	<p>Європейсько-Американська цивілізація та позаєвропейський світ У XVIII - середині XIX ст. Політична експансія європейськими державами Америки. Зростання рівня політичної самосвідомості населення. Загострення протиріч між англійськими колоністами в Америці і колоніями. Континентальний конгрес 1775 році у Філадельфії. Військово-політична блокада Англією Америки 1776 р. Декларація незалежності США 4 липня 1776 р. Конституція США 1787 р. Білль про права 1789 р. Утвердження президентської політичної системи. Велика Французька буржуазна революція 1789-1794 рр. Поразка революції. Прихід до влади Наполеона Бонапарта у 1799 р. Політичні наслідки правління Наполеона Бонапарта для Франції і Європи. Падіння монархічного ладу у Франції після третьої революції 1871 р. Революції у провідних країнах Європи (1848–49 рр.). Громадянська війна у США 1861-65 рр. Революції у провідних країнах Європи (1848–49 рр.). Громадянська війна у США 1861-65 рр. Позаєвропейський світ.</p> <p>Літ.: [1], [2], [4], [5], [7].</p>	2
5	<p>Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст. Соціально-політичні наслідки буржуазних перетворень у 3х.Європі. Конституційний конфлікт у Пруссії. Політичний курс Бісмарка. Австро-прусска, франко-прусска війни. Північно Германський союз. Германські імперія. Конституція 1871 р. “Культуркампф”. Приєднання до П’ємонті цт.-італійських держав. Революційний рух на Сицилії. Дж. Гарібальді. Створення Італійського королівства. Створення Австро-Угорської імперії. Загострення міжімперіалістичних суперечностей на поч. XX ст. Військово-політичні блоки. Причини першої світової війни. Назрівання революційної ситуації в Європі. Лютнева революція в Росії. Жовтнева (1917 р.) революція в Росії та її вплив на політичні процеси в світі. Буржуазно-демократична революція в Австро-Угорщині. Крах імперії Габсбургів. Піднесення міжнародного робітничого руху в капіталістичних країнах.</p> <p>Літ.: [1] с. 91-99; [2] с. 223-245; [3] с. 123-148; [4] с. 220-244.</p>	2

6	<p>Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку ХХ ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.). Переддень війни: стратегічні плани супротивних сторін Початок Першої світової війни. Бойові дії на фронтах 1914 р. Воєнні дії 1915-1916 рр. Ставлення до війни народів воюючих країн. Еволюція громадської позиції. Кампанії 1917-1918 рр. Вступ у війну США та вихід з неї Росії. Підсумки Першої світової війни.</p> <p>Літ.: [1], [2], [3], [5], [9].</p>	2
7	<p>Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.). Друга світова війна. Геополітичні зміни у світі після Першої світової війни. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Ліга Націй. III Комуністичний інтернаціонал. Міжнародний соціал-демократичний рух. Перша хвиля фашистського руху в Італії та Німеччині. Світова економічна криза 1929–33 рр. та її вплив на кризу політичних інститутів європейської демократії. “Новий курс” Ф. Рузвельта. Прихід нацистів до влади в Німеччині. Нацистський тоталітаризм. Сталінський тоталітаризм. Назрівання Другої світової війни. Радянсько-німецький договір про кордони і дружбу 28.09.1939 р. та розподіл сфер впливу. Початок Другої світової війни. Причини і характер Др. світової війни. Нацистська та радянська агресія в перший період Др. світової війни. Створення англо-американського блоку. Потрійний пакт Німеччини, Італії та Японії від 27.10.1940 р. Приєднання Фінляндії, Угорщини, Словаччини, Румунії та Болгарії до Потрійного пакту. Пакт про нейтралітет між СРСР та Японією. Радянсько-німецька війна. Політичні підсумки Другої світової війни.</p> <p>Літ.: [1] с. 130-158; [2] с. 246-281; [3] с. 149-170; [4] с. 246-324.</p>	2
8	<p>Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки ХХ ст.) Поляризація суспільно-політичних систем у післявоєнному світі. Початок "холодної війни". Модернізація державно-політичних систем країн Заходу в другій половині ХХ століття. Світова система соціалізму в другій половині 40-х - наприкінці 80-х рр. Країни "третього світу" в постколоніальну добу. Від відбудови до науково-технічної революції: стратегія економічного розвитку. Соціально-економічні наслідки НТР. Економічні перетворення і реформи на шляху до постіндустріальних суспільств.</p>	2
9	<p>Світ наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.: нові тенденції розвитку. Останні роки біполярного світу. Крах системи соціалізму. Глобалізація та її вплив на соціально-політичний та етнодержавний розвиток світу. Тенденції світового економічного розвитку. Інформатизація суспільства - визначальний чинник сучасного стану розвитку людства.</p> <p>Літ.: [1], [2], [3], [5], [6], [8], [9].</p>	2*
Разом		16/18*

* По чисельнику – 16 год., по знаменнику – 18 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Тривалість, год.
1	Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку ХХ ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.). Переддень війни: стратегічні плани супротивних сторін Початок Першої світової війни. Бойові дії на фронтах 1914 р. Воєнні дії 1915-1916 рр. Ставлення до війни народів воюючих країн. Еволюція громадської позиції. Кампанії 1917-1918 рр. Вступ у війну США та вихід з неї Росії. Підсумки Першої світової війни. Літ.: [1], [2], [3], [5], [9].	2
2	Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.) Друга світова війна. Радянсько-німецький договір про кордони і дружбу 28.09.1939 р. та розподіл сфер впливу. Початок Другої світової війни. Причини і характер Др. світової війни. Нацистська та радянська агресія в перший період Др. світової війни. Створення англо-американського блоку. Потрійний пакт Німеччини, Італії та Японії від 27.10.1940 р. Приєднання Фінляндії, Угорщини, Словаччини, Румунії та Болгарії до Потрійного пакту. Пакт про нейтралітет між СРСР та Японією. Радяно-німецька війна. Політичні підсумки Другої світової війни. Літ.: [1] с. 130-158; [2] с. 246-281; [3] с. 149-170; [4] с. 246-324.	2
3	Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки ХХ ст.) Заняття 1. Поляризація суспільно-політичних систем у післявоєнному світі. Початок "холодної війни". Модернізація державно-політичних систем країн Заходу в другій половині ХХ століття. Світова система соціалізму в другій половині 40-х - наприкінці 80-х рр. Літ.: [1], [2], [3], [5], [6], [8], [9].	2
Разом		6

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуальних завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни становить 82 години.

Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до семінарських занять;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до контрольних заходів тощо.

4.3.1. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Метою індивідуального завдання є поглиблення, узагальнення та закріплення знань, отриманих студентами під час вивчення дисципліни та набуття теоретичних і практичних навичок

їхнього використання у професійній діяльності. Індивідуальне завдання виконується самостійно кожним студентом на основі опрацьованих джерел та оформляється відповідно до вимог.

Зміст завдання: скласти історичний портрет політичного лідера (відома особистість на вибір) за таким планом:

- 1) об'єктивні дані (дата народження, освіта, національність, віросповідання, сімейний стан, основні віхи біографії та наявність винагород);
- 2) основні етапи політичної біографії, участь у вирішенні важливих політичних проблем;
- 3) короткий виклад основних політичних поглядів через аналіз публічних політичних виступів та передвиборчої програми;
- 4) короткий аналіз його політичних досягнень;
- 5) загальна оцінка діяльності політичного лідера.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Перелік тем	Вид самостійної роботи	Тривалість, год.
1	Вступ у навчальний курс «Політична історія зарубіжних країн».	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1.	6
2	Політична історія держав Стародавнього Сходу.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	6
3	Особливості політичної історії Стародавньої Греції та Риму.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, отримання та початок виконання індивідуального завдання.	6
4	Політична історія Європи та цивілізацій Сходу в період Середньовіччя.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
5	Зародження індустріальної цивілізації і формування цілісності світового розвитку (кінець XV - XVII ст.).	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, виконання індивідуального завдання.	4
6	Зародження індустріальної цивілізації і формування цілісності світового розвитку (кінець XV - XVII ст.).	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
7	Європейсько-Американська цивілізація та позаєвропейський світ У XVIII - середині XIX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, виконання індивідуального завдання.	4

8	Європейсько-Американська цивілізація та позаєвропейський світ У XVIII - середині XIX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
9	Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, виконання індивідуального завдання.	4
10	Політична історія зарубіжних країн у сер. XIX – на початку XX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	6
11	Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).	Опрацювання теоретичного матеріалу з 8, виконання індивідуального завдання.	6
12	Основні тенденції політичного розвитку зарубіжних країн на початку XX ст. Перша світова війна (1914-1918 рр.).	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	6
13	Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.) Друга світова війна.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, виконання індивідуального завдання.	6
14	Суспільно-політичні трансформації в міжвоєнний період (1918-1939 рр.) Друга світова війна.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
15	Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки XX ст.)	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, виконання індивідуального завдання.	4
16	Геополітичні зміни в післявоєнному світі. Формування постіндустріальних суспільств (друга половина 40-х - 80-ті роки XX ст.)	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
17	Світ наприкінці XX - на початку XXI ст.: нові тенденції розвитку.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11.	4
Разом			82

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановчої сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів); практичні заняття (з використанням активних методів навчання, зокрема, дискусій).

6 Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, перевірки індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньозваженої оцінки за результатами поточного контролю всіх видів навчальної роботи та оцінки за підсумковий контрольний захід (іспит).

7 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на семінарському занятті, перевірка індивідуального завдання.

Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі.

Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (іспит)
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Індивідуальне завдання	
0,4	0,2	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

**Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів
заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами**

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Іспит
ВК* : 0,2	0,2	0.1	0,5

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує 13 понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет курсу «Політична історія зарубіжних країн» і його завдання. Взаємозв'язок політичної історії зарубіжних країн з іншими гуманітарними дисциплінами.
2. Історіографія курсу «Політична історія зарубіжних країн».
3. Система джерел вивчення курсу «Політична історія зарубіжних країн».
4. Особливості політичної історії держав Стародавнього Сходу.
5. Загальне та особливе у політичному розвитку народів Стародавнього Сходу.
6. Роль теократизму та деспотизму в політичній історії держав Стародавнього Сходу.
7. Характер та особливості давньосхідного суспільства та держави.
8. Особливості політичної історії Стародавньої Греції. Поліс – основа грецького державного устрою.
9. Феномен античної демократії (архе) та її суть.
10. Особливості політичної історії Риму. Республіка та імперія.
11. Загальна характеристика західноєвропейського Середньовіччя. Особливості політичного устрою держав Середньовіччя.
12. Середньовічний парламентаризм. Абсолютистські монархії.
13. Специфіка політичного розвитку Візантії.
14. Особливості розвитку країн Азії в Середні віки.
15. Утворення Османської імперії. Протистояння та взаємодія християнського Заходу и ісламського Сходу.
16. Початок формування індустріальної цивілізації та політичні наслідки цього процесу.
17. Наслідки великих географічних відкриттів для світового політичного розвитку. Колоніальна політика європейських держав у XVI–XVIII ст.
18. Військово-політична конфронтація між провідними європейськими країнами за панування на Американському континенті.

19. Політичні наслідки еміграції європейського населення до інших континентів.
20. Перші європейські революції та їх вплив на цивілізаційний поступ людства.
21. Нідерландська революція XVI ст.
22. Революційно-реформаційні процеси XVI ст. в Англії.
23. Протекторат Кромвеля.
24. Європейська колонізація Північної Америки. Початок формування північноамериканської нації.
25. Східні цивілізації у період зародження індустріального суспільства.
26. Політична експансія європейськими державами Америки. Загострення протиріч між англійськими колоністами в Америці і колоніями.
27. Континентальний конгрес 1775 році у Філадельфії. Військово-політична блокада Англією Америки 1776 р.
28. Декларація незалежності США 4 липня 1776 р.
29. Конституція США 1787 р. Білль про права 1789 р.
30. Утвердження президентської політичної системи.
31. Велика Французька буржуазна революція 1789-1794 рр.
32. Прихід до влади Наполеона Бонапарта у 1799 р. у Франції.
33. Політичні наслідки правління Наполеона Бонапарта для Франції і Європи.
34. Падіння монархічного ладу у Франції після третьої революції 1871 р.
35. Позаєвропейський світ у XVIII - середині XIX ст.: основні тенденції суспільно-політичного розвитку.
36. Соціально-політичні наслідки буржуазних перетворень у Західній Європі.
37. Конституційний конфлікт у Пруссії.
38. Політичний курс Бісмарка. Об'єднання Німеччини.
39. Австро-пруссська, франко-пруссська війни.
40. Північногерманські союз.
41. Германська імперія. Конституція 1871 р.
42. "Культуркампф".
43. Революція у Франції (1848–49 рр.).
44. Революція у Італії (1848–49 рр.).
45. Революція у Австрії (1848–49 рр.). Створення Австро-Угорської імперії.
46. Громадянська війна у США 1861-65 рр.
46. Загострення міжімперіалістичних суперечностей на поч. XX ст.
47. Військово-політичні блоки.
48. Причини першої світової війни, її перебіг та політичні наслідки.
50. Революція в Німеччині та крах імперії Габсбургів.
51. Утворення самостійних національних держав (Польщі, Угорщини, Югославії, Чехословаччини).
52. Піднесення міжнародного робітничого руху в капіталістичних країнах.
53. Геополітичні зміни у світі після Першої світової війни.
54. Роль і діяльність Ліги Націй.
55. Світова економічна криза 1929–1933 рр. та її вплив на політичні процеси в європейських країнах.
56. Криза політичних інститутів європейської демократії.
57. Перша і друга хвиля фашистського руху та встановлення фашистських режимів в країнах світу.
58. Нарощування німецького, італійського, радянського та японського мілітаризму. Виникнення нових військово-політичних союзів та посилення небезпеки військового конфлікту.
59. Радянсько-німецький договір про кордони і дружбу 28 вересня 1939 р. та початок Другої світової війни.
60. Причини, характер і періодизація другої світової війни та перебіг основних подій.
61. Нацистська та радянська агресія в початковий період Другої світової війни.

62. Радяно-німецька війна: її характер і цілі.
63. Політичні підсумки та уроки Другої світової війни.
64. Геополітичні зміни у світі після Другої світової війни.
65. Загострення суперечностей між колишніми союзниками у антигітлерівській коаліції. «Холодна війна».
66. Насадження радянської моделі соціалізму у країнах Центральної та Південно-Східної Європи.
67. Розпад колоніальної системи.
68. Німецька проблема у післявоєнній Європі. Берлінська криза 1961 р.
69. Карибська криза: причини та політичні уроки для світу.
70. Десталінізація.
71. «Холодна війна» і країни Азії.
72. Китай: громадянська війна і перемога комуністів (1946–1949 рр.).
73. Корейська війна 1950–1953 рр. та розкол Кореї.
74. Політичний розвиток країн Близького Сходу у ХХ столітті: основні тенденції.
75. Політичний розвиток світу в кін. ХХ - на поч. ХХІ ст. Горбачовська «перебудова» та її значення для світового політичного процесу.
76. Антитоталітарні революції 1989—1990 рр. у соціалістичних країнах Південно-Східної Європи та їхні особливості.
77. Розпад Югославії і виникнення нових держав.
78. Серпневі події 1991 р. та розпад СРСР.
79. Міжнародні наслідки розпаду СРСР і розвалу світової системи соціалізму.
80. Глобальні зміни та проблеми на рубежі ХХІ ст.
81. Революції у арабських країнах Північного Середземномор'я.
82. Глобалізація та її вплив на соціально-політичний та етнодержавний розвиток світу.
83. Інформатизація суспільства - визначальний чинник сучасного стану розвитку людства.
84. Росія як фактор дестабілізації міжнародного політичного процесу і відносин.

9 Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни повністю і в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6856>.

10 Рекомендована література

Основна

1. Всесвітня історія: dtv- Atlas: довідник: 266 сторінок кольорових ілюстрацій / Герман Кіндер, Вернер Хільгеман, Манфред Гергт ; наук. ред. пер. з нім. О.Ф. Іванов. Київ, Ніка-центр, 2002. 266 с.
2. Всесвітня історія: навч. посіб. / Б.М. Гончар, В.М. Мордвінцев, А.Г. Слюсаренко, С.П. Стельмах. Київ: Знання, 2011. 895 с.
3. Гладка Г.Л., Дрібниця В.О. Всесвітня історія ХХ початку ХХІ століть. Навчальний посібник: курс лекцій. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2012. 336 с.
4. История Европы. Т. 4: Европа нового времени (XVII–XVIII века) / Под ред. А. Чубарьяна. Москва: Наука, 1994. 508 с.
5. Історія сучасного світу. Навчальний посібник. За ред. доктора історичних наук, професора Г.К. Парієнко. Одеса: ОДЕУ, 2009. 238 с.
6. Клименко В.А. Чубур Н.В. Історія сучасного світу. Навчально -методичний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 93 с.
7. Історія сучасного світу Соціально-політична історія XV–XXI ст./за ред.Ю.А.Горбаня. Навчальний посібник. Київ: «Знання», 2012. 438 с.
8. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. М. Швагуляка. Львів: Афіша, 2005. 288 с.

9. Орлова Т.В. Історія сучасного світу К.: Вікар, 2008. — 554 с.

Додаткова

10. Балух В. Історія Стародавньої Греції: Курс лекцій для студентів історичних спеціальностей вищих закладів освіти / В. Балух, Ю. Макар. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 420 с.

11. Балух В. Історія Стародавнього Риму: Навч. пос / В. Балух, В. Коцур. Чернівці: Книги XXI, 2005. 680 с.

12. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу. Київ: Либідь, 2002. 592 с.

13. Воцелка К. История Австрии. Культура, общество, политика / Карл Воцелка [пер. с нем. В. Ковалёва]. Москва: Весь Мир, 2007. 512 с.

14. Вульф Е. Європа і народи без історії / Ерік Вульф [пер. з англ. І. Пошивайла]. Київ: Вид. дім “КМ Академія”, 2004. 535 с.

15. Гобсбаум Е. Вік екстремізму: коротка історія ХХ ст. (1914-1991 рр.) / Ерік Гобсбаум. Київ: Альтернативи, 2001. 543 с.

16. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. – К.: “Основи”, 2001. – 1463 с.

17. Сурдель Д. Цивілізація класического іслама / Д. Сурдель, Ж. Сурдель [пер. с франц. В. Бабинцева]. Екатеринбург: У-Фактория, 2006. 544 с.

18. Шоню П. Цивілізація класической Европы [пер. с франц. В.Бабинцева]. Екатеринбург: У-Фактория, 2005. 608 с.

11 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.

2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу:
http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.